הַלְּכוֹת נְאַילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית סִימָן וּ ז

מולין לְמִנְהַג אַשְׁכְּנֵה.

ל הַאַיר בְּשִׁ מְּהַרִי אָמֶן, חוֹזֵר אָחָד מָהָעוֹנִים אָמֶן וּמַבַרָדְ וְעוֹנִין אַחַרִיו אַמֵן, וְכַפַּדֵר חַזֶּה עוֹשִין כַּל אוֹתָם שֵׁעַנוּ אַמֵן הַתְּלַה. וְאֵין לְעַרְעֵר עַלֵיהֶם וְלוֹמֵר (יד) שֶׁכְּבָר יָצְאוּ בְּאָמֵן שֶׁעָנוּ תְּחָלָּה, מִפְּנֵי שֶׁהַמְבַרָךְ אֵינוֹ מְכַוּן לְהוֹצִיא אֲחֵרִים, וַאֲפִלוּ אָם הָיָה הַמְּבָרֶךְ מְכַוּן לְהוֹצִיא אֲחֵרִים, הֵם מְכַוְּנִים שֶׁלֹא לָצֵאת בְּבִרְכָתוֹ:

> אַ סְּמַ"ג בַּשָׁם רַ"י בַּסְימָן 🖁 כו וֹסְמִ"ק קמט בְּשֵׁם

ז דִּין לְבַרֶךְ בִּרְבַּת אֲשֶׁר יַצַר כַּל הַיּוֹם אַחַר הַטַלַת מַיִם, וּכוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א. כַּל הַיּוֹם כְשֵׁעוֹשֵׂה צָרָכִיו, *בִּין קְטַנִּים בֵּין נְּדוֹלִים, (*) מְבָרֵךְ (b) אָשֶׁר יָצַר וְלֹא עַל נְטִילַת יָדִים,

בַּאַר הַישַב

ְוָהב״ח כַּתב, דְּמָכָּל מָקוֹם יאמר תַּכֶּף אֱלֹהי נְשַׁמָה, עֵיֵן שָׁם, וְכֵן כַּתב הלְבוּשׁ.

וְעֵמֶק המֶלֶךְ כַּתב, לומר כַּל הבְּרַכוֹת עד לְעמוֹ יִשְׁרָאֵל. וְכַתב המַגֵּן אבְרָהַם עַלַיו,

לא רַאִיתִי לְרַבַּגַן קְשִׁישַאֵי דְּעַבְדֵי הַכִּי, עיָן שַם. כַּתב בְּסֵדֵר היוֹם, דְהמּשְׁכִּים לַקוּם וְיצָטַרֶף לִישׁן שֶׁנִית יאמר אֱלֹהי נְשַׁמָה וְהמּפִּיל חַבְלֵי וְכוּי בְּלִי חָתִימַה, וּכְשֵׁיַקוּם

שָׁגִית יֹאמֶרֵם בּחְתִימָה, דְּהָא יֵשׁ אוֹמְרִים דּאָפִלּוּ בּיּוֹם בְּשֶׁיָשֵׁן יֹאמר אֱלֹהי נְשַׁמָה,

מגן אכרהם:

(ה) אְשֶׁר יָצר. כַּתב רְשׁ״ל בְּתְשׁוּכָה סִימַן צו, מִי שֶׁאַכל הַּבַר שֶׁחיַב בְּרַכָה אחְרוֹנָה,

דּאָשֶׁר יָצר קוֹדֵם, דְּתָדִיר, עיִן שָׁם, וְכֵן כָּתב עלת הָמִיד. מִי שְׁשׁוֹתֶה סם המְשׁלְשֵׁל,

ַרָּיִשׁ בָּדעָתוֹ מִתְּחַלָּה לְפנוֹת הבְּנֵי מֵעיָם עד שֶׁתְּכֶלֶה הַזָּהְמָא מֵהֶם, דְּוֹדְאִי הְרֵי דּעְתוֹ

על כַּךְ וְלֹא הִפִּית דּעָתוֹ, לְפִיכָךְ לֹא יְבַרֶךְ כִּי אָם אחר גְּמר ההוֹצַאָה, הְלָכוֹת קְטנּוֹת

חַלֶּק א סִימַן פו, וְהמָחבֶּר יד אַהָרן חוֹלֶק עַלַיו וּסְבִירָא לֵה חִיבַרֶךְ בְּכַל פּעם, עיֵן

שָׁם. פָּתוּב בְּהֵיכֹל הקּדֶשׁ, דְהיּוֹצֵא מְבֵּית הבְּפֵּא צָרִיךְ לְעָרוֹת עְלֵיהֶם שָׁלשׁ פְּעָמִים.

וּמָגַן אַכְרָהָם חוֹלֵק עַלָּיו, ערֵּן שָׁם:

וְשַׁכֹח וְהֵטִיל מִיִּם וְגוִכּר לְדֶם שֶׁבָּא לְכָרֶךְ אֲשֶׁר יָצר, אֵיזֶה מֵהֶם קוֹדֵם, וְהַשִּׁיב

שַׁעַרֵי תִשובָה

הָרִמְב״ם פֶּרֶק ז הַלְכוֹתְ הִפְּלֶה, בְשָׁעָה שֶׁיָּקִיץ בְּסוֹף שְׁנָתוֹ מְבֶרֶהְ, וְכֶתב הבְּסֶף מִשְׁנָה הַדְּקָא בְּסוֹף שְׁנָתוֹ וְלֹא כָּל זָמן שְׁיֶקִיץ בְאֵינָה שָׁעָה שֶׁתְּהְיָה, וְכֵן כָּתב בּעְטֶרֶת וְקְנִים סימן מו. וְהפָרִי חָדֶשׁ שֶׁם כֶּתב, דְהקָם לוֹמר חִצוֹת וְרוֹצֵה לְחִוֹר וְלִישׁן, ינִיח בְּרָכּת אֱלֹהי נְשָׁמֶה עד הבֹּלֶר מַחְמת דִּבְרֵי הכֶּסֶף מִשְׁנֶה, וְאֵין רְאֶיֶה, דְּקִימָה שָׁאנֵי, דְּכְבֶּר בֶּלְתָה שְׁנֶתוֹ, וּמה שֶׁחוֹנֵר לִישֹׁן לֹא חְנֵי לְאִצְטֶרוּפֵי, וְשׁפִּיר הֶנֵי סוֹף שְׁנֶתוֹ בְּעֵת קִימֶה ראשוֹנֶה, וְלֶכֵן יֵשׁ לֹעֲשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁכֶּתב המֶגֵן אבְרָהָם. וּמִכֶּל מֶקוֹם נִרְאֶה, דְּאָם רוֹצֶה לומר אַלהי נְשָׁמָה בַּקִימָה הָרָאשׁוֹנָה שׁפִּיר דָּמֵי, וְאחר כָּךְ בַבַּקֵר יֹאמר בָּלֹא חְתִימֶה. ומה שַׁכַּתב המָגון אבַרָהָם, יאמר אַלקי נְשַׁמָּה וָהמּפִּיל חֲבַלֵי כֹּר, וְכַן הַעְּתִּיק הבּאַר היטב, לעניות דעתי הוא טעות סופר וצריך לומר המעביר חבלי שנה כוי, ואף שאנו אוֹמְרִים המּצְבִיר שַׁנָה, מָבֶּל מֶקוֹם נַסְחת השׁ״ס שֶׁלְפָנֵינוּ וְהרמָבִ״ם וְהָאבּוּדְרָהם המּעְבִיר

הָבְלֵי שַׁנֶה. וּבְמִעִזנֵי מֶלֶךְ כָּחַב שֶׁכֵּן עָקֶר, וְעל זָה קָאֵי הפַּדֶּר היוֹם. וּבְמוּחְצִית השֶׁקֶל רָאִיתִי שָׁמְּפֶרֶשׁ על בָּרָבּת המפִּיל, לְפִי שֶׁחוֹזֵר לִישׁן, וְלֵיתָא, דְּלֹא מוְרֵי מִזֶּה, אֶלֶא לְעִנְין מה שָׁיֵשׁ לְהִסְתּפֵּק אָם זֶה מִּקְרֵי סוֹף שֵׁנֶה, דְּהִיְנוּ, אֱלֹהי נְשָׁמֶה וְהמּשְבִיר חֶבְלֵי שֵׁנֶה, שִׁיאמר עשָה בְּלֹא חְתִימָה, וּכְשֶׁיֶקוּם שֵׁנִית יאמר בּחְתִימָה בָּרָכּת אֱלֹהי נְשָׁמָה חְהֹמּעְבִיר הָבְלֵי שֵׁנָה, וְאָמְנָם מה שֶׁכָּתב בְּלֹא חְתִימָה לֹא שׁיָרָ גבֵּי בְּרָכּת המְעַבִיר כוּי, וְנִרְאֶה

שַׁיֵשׁ לוֹמֵר בְּלֹא הוְבֶּרת השֵׁם. וְעֵיֵן בִּפְרִי חָנָשׁ סִימָן נח שֶׁמִּי שֶׁהְתִּפּלֵל קֹרֶם שֶׁאֶמֹר בָרָפּוֹת השׁחַר יָכוֹל לָבֶרָכֶם אחר המִפְּלֶה, חוץ מָבָרָכּת אֱלֹהי נְשָׁמָה שָׁבָּבֶר יָצֶא בְּבַרָכּת מְחיֵה המָתִים. וְאָדֶל לְטִעמָה בְּסִימֶן מוּ שָׁבֶּת- הְמֹשְׁמִע מִירוֹשׁלְמִי שַׁאָם אָמֹר מְחיֵה מַתִּים בִּמְקוֹם אַלהי נִשְמָה יָצָא, וַהַבְּיאוֹ בָבאָר הָיִּטֶב לִקְמָן סִימָן מו תב. ובְשׁלְמֵי צְבוּר כַּתב, שָבְמֹיה מְקָפֹן בְּוָה לְנִידְי לְבוֹ לַחְלֹק עָלָיו. וּלְדִידְי צֶריף עִידּו, שָּנַרְאָה דְּבָרָכָה דֹד נַתְלָנָה על הדֹּיֶה הְהִינִה, שְׁהַחָיִר הנְשָׁהָה אחר השְׁנָה דְשָבֶם טעם מִיחָה, בְּמֹרְ שַׁנָּה אַחָר בְּמָיה בְּמִיתָה, וְכֵן בבְּחוב, כִּי עמָה שְׁכַבְּתִי רָאֶשְּקְט יֶשְנְחִי וְכֵר, וּכְמוֹ שֶׁבֶּחב הֹרָדֶ״א, וְאֵין זָה עְנָיָן לְבַרְכּת מְחִיֵּה מֵחִים שָהוּא שָתִיר לְהִיוֹת. וְאֵין רָאָיָה מֵהֹיְרִישׁלְמִי, וְּהָחָם אוֹמֵר בָּרוּךְ אִחָּה ה׳ מְחִיֵּה הֹמֵּתִים על פּנְּנָה וֹד שֶׁהֶחֵזִיר נִשְׁמָּחוֹ אחר השַׁנֶה, מה שֶׁאֵין בַן בְמה שָׁאֶמר בְחוֹךְ הפִּפֶּלֶה מְחיֵה המַתִים על שֵׁם הָעָתִיד מְסְתֹּבֵר דְלֹא יָצֵא בָּוָה, שָׁלֹא בַרָד רֹק על חְחִית יְשֵׁנֵי עֶפֶר לֶעֶתִיד וְלֹא על יְשֵׁנִים על מְשָׁקוֹ שָׁהִפְּחָיָה הִיא עפָה בַהֹנֶה. תְּרָאָה דְּמִי שֶׁהַתְּפַלֵל תְּיָה בְּדִּשְׁתוֹ לְבָרֶךְ אחר כָּךְ בְּרָכּת אֱלֹהי נְשָׁמָה רשאי אחר כָּךְ לְבָרֶךְ, וְאָפְשָׁר גּם הפְּרִי חָדֶשׁ מוֹרֶה בְּדָה. וְעֵיֵן בּעָטֶרָת זְקַנִים סִימָן מו בִּשָׁם הרָיֶ״א, שָׁצֶרְתְּ לָהפְסִיק מָעט בִּין מָבת אֱלֹהי לְתַבת נְשָׁמָה. וּבְעַטֶרָת זְקַנִים בָּאן נֶתב. שָׁאֵין לומר אמָה נְפַחָתָּ בִּי רק אתָה נְפחָתָּ כֹּי׳ עיֵן שְׁם, רבשלמי צבור כתב שמבת בי איתא בשים ופוסקים, וכן המנקגו. ומה שפתב כי לא נאמרה נפיתה רק באום קראשון, לדבריו הנוי לה לתמן אתה נתת בי, אך באמת אנו אוֹמָרִים וּלְשָׁמָה שָׁנְפַחָתָּ בָאפִינוּ, עַיִן שָׁם. וּבְצָל״ח סוֹף בָּלֶבוֹת נָתב שָׁלֹא יאמר אתָה יָצרָתָה בִי רק אתָה יְצרָתָה אתָה נְפַחָתָּ בִּי, וְעַיֵן שֶׁם פַּרִישׁ הָעָנְן וְיִטְעם לְּךָ. וְעַיֵן בְּשׁלְמֵי צבור דגרסת הרי״ף סהורה היא, אבל בש״ס ובן ברמב״ם והרא״ש החרץ״א אין שם מבת היא, רק סהורה, אתה כרי, ובן הוא לפי מה שפתוב בפונות שוש ארבעים ושבע קבות בְּמָסְפר שָׁמֹת הֹרִיֹּה אֶהָרָה גֹם בֶּן אֶץ לְגָרֹס הָבוֹת הָיא, ומְזָה הטעם יַשׁ לוֹמר אָדֹּוֹ בְּלֹ שָׁהַשְּׁשָׂה הַלֹּדְיָה בְּקָרֶבִי, רָבְשׁ״ס לֵיתָא לְחָבת הְּלִירָה. וְעַיֵּן שֶׁם בְּשֶׁם מַדְרְשָׁ״א בְּחָהוֹשֵׁי אַנְּרֹת, כִּי אמָה בְּרָאם על הְּבָּשׁ הֹטְבְעִיוּת שְׁנַאֲמֹר בּוֹ רִיבְרָא כוּי, יְצִרְשׁ

שַנָאָמר בוֹ רִיִּצֶר כוּי, וְאפָה נֶפַחָפֶ, בִּי על הנְשֶׁמָה השָּׁכְלִית, כְּדְכָתִיב רִיִּפַח בָּאפֶיו נְשְׁמת חִיִּים, עד כָּאן: ם אשר נצר. עין באר היטב מה שפתב במי ששותה כום המשלשל כוי, כתוב בשלמי צבור שהמנהג פשוט לבכך אשר נצר בכל פעם, עין שם, אה גראה הבשלשול תוק שַׁמַרְגִּישׁ שַׁמָּיִד יִצְטָרָךְ לְפָנִית שָׁנִית אָסוֹר לְבֶרֶךְ, בִּיְּלְקְמָן סִימָן צב שָאִסִלּי בִּדְּבֶר חוֹרָה אָסוֹר, עֵין שְׁם, וְבֵן הְבֹאַר מָמֹה שַׁבְּה בְּשׁלְמֵי צְבוֹר בְשֵׁם תְּשׁוּבָה בְּחבר אָ נחום שַשְׁאֵלוֹהוֹ על מֵי שְׁעָשָׁה צָרָכִיר אוֹ הָטִיל מִים רְלֹא בֵרְךְּ אָשֶׁר יָצר, עד בּמָה יָשׁ לוֹ וְמוֹ לְבָרָהְ, וֹמֹסִיק שָׁאָם נְוֹבֶּר קֹאָם שְׁבָּרֶךְ, וְאִם נִוְבּר לְאַחר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֱלֹקֵי נְשָׁמָה סְמוּכָה לְבִרְכַּת אֲשֶׁר יָצֵר, עַל בֵּן נָכוֹן לִזָּהֵר בָּזֶה לְכַתְּחִלָּה. אָם לֹא בֵּרַךְ בִּרְכַּת אֱלֹהַי נְשָׁמָה עַד אַתַר שֶהִתְפַּלֵל שְׁמוֹנֶה עֶשְּׂרֵה, אֵינוֹ מְבָרֶךְ עוֹד לְאַתַר הַתְּפִּלָּה, שֶׁבֵּיוָן שֶׁבְּבֵר אָמֵר מְתַיֵּה הַמֵּתִים, הוּא דּוֹמֶה לְמַתַזִיר נְשָׁמוֹת וַפְּרִי חָרָשׁ]. וּבְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה מְפַּקְפֵּק מְאֹד בְּדִין זֶה, וּמַסִּיק דְעַל כָּל פָּנִים אָם כְּעֵת שֶׁאָמֵר בִּרְכַת מְחַיֵּה מֵתִים הָיָה בְּדַעְתוֹ לְבָרֵךְ אֱלֹלָי נְשָׁמָה אַתַר הַתְּפָּלָה רַשַּׁאי אַתַר כָּךְ לְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם הַשַּּעַם, וְכֵן מַשְׁמֵע בִּפְרִי מְגָדִים סִימָן נב, וְעֵיֵן מֵה שֶׁבָתַרְנוּ שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָבָה. בְּנַפַּת הַבְּרָכָה לֹא יֹאמֵר אַתָּה יָצַרְתָּ בִּי, רַק אַתָּה יָצַרְתָּ אַתָּה נָפַּחְתָּ בִּי: ריג) לַשׁ נוֹהַגִּין וְכוּי. וְבַוָנַתָּם הוֹא כְּדֵי שֵׁיַשְׁלִים כַּל אַתָּד עַד תִּשְׁעִים דּוֹא בִּי שֵׁיַשְׁלִים כַּל אַתָּד עַד תִּשְׁעִים אַמֵנִים לִיוֹם, וְעַיֵּן בִּשַעַרֵי תִּשׁוּכָה שֵׁיֵשׁ מִפַּקפּקִין בָּזֵה. וּבִתְשׁוּבָה מֵאַהַבָּה

בַּבֹּקָר בְּקוֹמוֹ עַד אֱלֹדֵי רְשָׁמָה, וּדְבֵית הַבְּנֶסֶת יַתְּחִיל אֱלֹהַי נְשְׁמָה וַטוּר. וֹחַלֶּק ב סִימָן רוב. הָעֶּלָה דְּלְדִידָן שְׁנוֹהְגִין שָׁלֹא לָצֵאת בְּבְרָבַת הַשְּׁלִיתַ וּמְבֶּל מָקוֹם 🔞 יַשׁ לַצֵּשׁוֹת צַל צֵד הַיּוֹתַר טוֹב, לְהַסְמִיךְ אֱלֹהֵי רְשָׁמָה 🛚 צְבּוּר, לְכָלֵי צֶלְמָא מֻתַּר לַצַשׁוֹת כַּן. וּבְבָּרי מְגָדִים כָּתַב דְּרָאוּי צַתָּה שְׁלֹא לְבָרַפָּת אֲשֶׁר נָצֵר. וַצַּיֵן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א בְּסִימָן מו שַׁבִּעְתוֹ גַם כַּן דְּבַרָבַת - לוֹמֵר בְּקוֹל רָם כִי אָם הַשְּׁלִיתַ צָּבּוּר, צַיֵּץ שְׁם, עֵּל כַּן כָּל מַקוֹם וּמָקוֹם ַיַצַשָּה כְּפִי מִנְהָגוֹ, שֶׁבָּל אֶחָד יֶשׁ לוֹ עֵל מִי לִסְמֹךְ: (יד) שֶׁבְּבַד יָצְאוּ. בַּלְבוּשׁ מַשְׁמֵע שָׁאֵין יָכוֹל לְהוֹצִיא בִּרְכַּת הַשַּׁתַר בְּפָּתוֹת מֵצַשֶּׁרָה. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים דִּמְצַבִּד בְּסוֹף דְּכָרָיו לוֹמֵר דְּדַוְקָא בְּכָקִי אֵין מוֹצִיא בְּפָּחוֹת

ַמַצַשָּׂרָה, אֲכָל בְּשָׁאֵין בָּקִי אֵין צָרִיךְּ צַשָּׂרָה אַף לְהַלְבוּשׁ: אַמָר נְבוּל אַתַר עֲשְיַּת (מּ) זְמֵן גָּדוֹל אַתַר עֲשְיַּת (מּ) אָ מְבֶרֶךְ וְבוּל אַתַר עֲשְיַּת הַצְּרָכִים אַפִּלּוּ הַכִּי חַיָּב לְבָרָה. וְאָם לֹא בֵּרָה אַשֵׁר יָצֵר עַד שָׁרָטִיל מַיִם שַׁנִית, דַעַת הַפְּרִי מְנָדִים דְּמִקֹּדֶם שֶׁיָטִיל יְבָרֶךְ אַשֶּׁר יָצַר עַל הַהַטָּלָה הָרָאשׁוֹנָה, אֲבָל בְּשַׁצֵרֵי תְּשׁוּכָה הִסְכִּים בְּשֵׁם כַּמָּה אַתַרוֹנִים, דְּאָם נִזְכֵּר לְאַתֵּר שֶׁהְתְחִיל לוֹ תַּאַנָה, שוּכ לֹא יְבָרֶךּ, עַיֵּן שָׁם: (ב) אֲשֶׁר יָצֵר. כָּתַב רְשַׁ״ל בִּתְשׁוּבָה סִימָן

שער הַצִּיון

ל (ה) בַ״ה וּלְבוּשׁ: 🄞 (ח) פְּרִי מְגָּדִים וּשְּׁאָד אַהַדּתנִים: